

ОСНОВНА ШКОЛА
„ЈОЗЕФ МАРЧОК ДРАГУТИН“
ГЛОЖАН

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
за период
2022 год. – 2026 год.

На основу члана 57. став 1. тачка 2. и на основу члана 76.
Закона о основама система образовања и васпитања
(Службени гласник Републике Србије бр. 88/17, 27/18 и 10/19) и
на основу члана 27. и 28. Закона о основном образовању и васпитању
(Службени гласник Републике Србије бр. 55/2013, 101/17, 27/18 и 10/19),

Школски одбор на седници од 07.07.2022. године доноси

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

за период

2022 год. – 2026 год.

директор школе

председник Школског одбора

Милош Крстовски

Михал Хатаља

Гложан

Дел.бр. 134/2022

Датум: 07.07.2022.године

САДРЖАЈ

1. Увод.....	4
2. Полазне основе израде Школског програма	6
3. Врста и трајање Школског програма	6
4. Језик на ком се Школски програм остварује	6
5. Циљеви школског програма	6
6. План наставе и учења основног образовања и васпитања.....	8
7. Програм обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање.....	12
8. Програми активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање..	27
9. Програм допунске и додатне наставе.....	27
10. Програм културних активности школе.....	28
11. Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности.....	30
12. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања.....	32
13. Програм ваннаставних активности ученика.....	33
14. Програм професионалне оријентације.....	33
15. Програм здравствене заштите.....	34
16. Програм социјалне заштите.....	35
17. Програм заштите животне средине.....	35
18. Програм сарадње са локалном самоуправом.....	36
19. Програм сарадње са породицом.....	36
20. Програм излета, екскурзија и наставе у природи.....	37
21. Програм рада школске библиотеке.....	38
22. Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.....	40
23. Начин прилагођавања рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад.....	41
24. Начин прилагођавања циљева и исхода, као и садржаја образовно-васпитног рада.....	42
25. Начин остваривања додатне подршке за ученике школе.....	43
26. Програм безбедности и здравља на раду	44
27. Праћење и евалуација Школског програма.....	44

1. УВОД

ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА

Основна школа „Јозеф Марчок Драгутин” налази се у улици Јозефа Марчока бб у Гложану, општина Бачки Петровац. Од средишта општине насеље је удаљено око 12 км а у непосредној је близини Новог Сада и Бачке Паланке.

Школа је добила име по првоборцу Јозефу Марчоку који је погинуо у току Другог светског рата. Школа је почела са радом 1. септембра 1984. Организована је ради остваривања задатака основног образовања и васпитања деце општег типа. На почетку свога рада школа је имала 200 ученика, 109 дечака и 91 девојчица. Школске 2021/2022. године школу похађа 117 ученика.

Васпитно-образовни рад се од оснивања одвија у школском објекту који је изграђен 1984. године средствима месног самодоприноса на периферији насеља. Локација школе је веома повољна, школски објекат је окружен великом зеленим површинама, фудбалским теренима а у близини се налази туристички објекат „Оаза“ и стакленик „Долине“ и пружа повољне услове за боравак деце у школи.

Школа за наставу користи један објекат. У истом објекту налазе се и просторије предшколске установе „ Вчиелка " коју похађају две групе деце старијег предшколског узраста и једна група целодневног боравка.

Површина затвореног школског простора обухвата 2204 м², спортских терена 840м², а школског простора око школе 4340 м².

Данас школа има 10 учионица, богату библиотеку са око 12.000 примерака књижне грађе, фискултурну салу и спортску халу што омогућава наставницима и ученицима добре услове за рад, иако је потребно побољшати опремљеност школе наставним средствима, набавити нови намештај и опрему и уопште подизати материјално-техничку основу наставе и самим тим укупног рада школе. За потребе наставе користи се дигитални кабинет са 20 умрежених рачунара, пројектором. У школи функционише бежична и кабловска мрежа преко које се може приступити Интернету.

Сарадња просветних радника са родитељима ученика и локалном заједницом је на добром нивоу.

Ученици и наставници школе постижу веома добре резултате на такмичењима, почев од општинског, па све до републичког нивоа, нарочито из области језика. Такође, велики успех

представљају и постигнућа наших ученика на завршном испиту - резултати су скоро увек изнад општинског и на нивоу републичког просека.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Основ за израду Школског програма су :

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88/2017.)
2. Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 и 101/2017)

Полазне основе чине и низ правилника који се односе на наставу у првом и другом циклусу, на стручно усавршавање, уџбенике, посебне програме, безбедност на раду. Посебно су издвојена четири правилника који се односе на најновије измене у наставним програмима и плановима и то:

Полазне основе за израду Школског програма ОШ „Јозеф Марчок Драгутин“ Гложан за период 2019/20 – 2022/23. чине следећи документи :

- Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88/2017.)
- Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 и 101/2017)
- Образовни стандарди за крај основног образовања, "Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2010
- Образовни стандарди за крај првог циклуса образовања, "Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2011
- Правилник о наставном плану и програму за ПРВИ И ДРУГИ разред основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 10/2004 , 20/2004 , 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 – др. Правилник , 7/2011- др. Правилници, 1/2013 и 4/2013, 14/ 2013, 5/2014, 11/2014.
- Правилник о наставном плану за ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД основног образовања и васпитања и наставном програму за ТРЕЋИ РАЗРЕД основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 1/2005 , 15/2006 , 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 – др. Правилник, 7/2011 – др. Правилник, 1/2013 и 11/2014.
- Правилник о наставном плану за ЧЕТВРТИ РАЗРЕД “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 3/2006 , 15/2006 , 2/2008, 3/2011 – др. Правилник, 7/2011 – др. Правилник и 1/2013 и 11/2014.
- Правилник о наставном плану за ДРУГИ циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за ПЕТИ разред основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 6/2007 , 2/2010 , 7/2010 – др. Правилник, 3/2011 – др. Правилник , 1/2013 и 4/2013. и 5/2014.
- Правилник о наставном програму за ШЕСТИ разред основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 5/2008 , 3/2011 – др. Правилник, 1/2013.
- Правилник о наставном програму за СЕДМИ разред основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 6/2009 , 3/2011 – др. Правилник, и 8/2013.
- Правилник о наставном плану за ОСМИ разред основног образовања и васпитања “Службени гласник РС – Просветни гласник“ бр. 2/2010 , 3/2011 – др. Правилник, и 8/2013, 5/2014.
- Правилником о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 7/2010) и упутством Министарства просвете (бр.610-00-790/2010-01 од 16.9.2010.).
- Статут ОШ „Јозеф Марчок Драгутин“ Гложан
- услови рада у школи
- образовне потребе ученика, родитеља и наставника

- потребе локалне заједнице
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за I разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 10/2017.)
- Правилник о наставном плану за други циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за V разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 3/2011- др.правилник,1/2013, 4/2014, 11/2016, 6/2017, 8/2017,9/2017)
- Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 5/2008, 3/2011- др.правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 6/2017. и 3/2018.)
- Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик (Сл.гл. 78/2017.)

Полазне основе израде Школског програма чине процес самовредновања рада школе и развојни план школе.

Начела на којима је Школски програм утемељен су:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

2. ТРАЈАЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од 2022. године до 2026. године.

4. ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ШКОЛСКИ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Школски програм се реализује на словачком наставном језику.

5. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха школског програма је омогућавање квалитетног образовања и васпитања, као и стицања потребних знања, вештина, ставова, навика и формирање система вредности ученика који обезбеђује успешно сналажење у животу, уз поштовање њихових интересовања, потреба и интереса, а све у складу са образовним стандардима.

Циљеви и задаци школског програма односе се на:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце,
- подстицање и развој физичких и здравствених способности,
- оспособљавање за даље образовање и самостално учење
- развој система вредности који се заснива на општим социјалним и моралним начелима демократског, хуманог и толерантног друштва,
- развијање и неговање другарства, поштовања људских права и подстицање индивидуалне одговорности

Основни циљ школског програма јесте да омогући учитељима, наставницима и професорима, базичне професионалне ослободнице у планирању, реализацији и евалуацији целокупног школског живота од првог до осмог разреда обавезног образовања како би на најоптималнији начин кроз процес наставе остварили опште и посебне образовне стандарде.

Школски програм је утемељен на начелима :

- друштвене и образовно – васпитне функције основне школе, карактеристикама основне школе, структуре образовно – васпитне делатности;
- тенденцији осавремењивања наставе и посебних облика извођења програма образовања и васпитања.
- усмерености на процесе и исходе учења;
- заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- уважавање узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавању искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- уважавања узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

6. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус траје у I,

II, III и IV разреду, а други циклус у V, VI, VII и VIII разреду.

Наставни план за 1. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2018/19. године.

Наставни план за 2. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2006/07. године. Организација образовно-васпитних облика рада у 2. разреду регулисана је Наставним планом и програмом објављеним у Службеном гласнику РС - Просветни гласник бр. 10 од 12. августа 2004. и Наставним планом објављеним у „Просветном гласнику“ бр. 110-00-20/2005-02 фебруара 2005. године.

Наставни план и програм за 3. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2005/06. године.

Наставни план и програм за 4. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2006/07. године.

Наставни план и програм за 5. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2017/18. године.

Наставни план и програм за 6. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2018/19. године.

Наставни план и програм за 7. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2009/10. године.

Наставни план и програм за 8. разред основног образовања и васпитања примењује се почев од школске 2010/11. године.

Школски програм садржи обавезне наставне предмете и изборне наставне предмете.

ОБАВЕЗНИ ДЕО Школског програма садржи наставне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике одређеног нивоа и врсте образовања, како је представљено у табелама наставних планова.

ИЗБОРНИ ДЕО Школског програма обухвата изборне наставне предмете и садржаје програма по нивоима и врстама образовања од којих ученик обавезно бира један или више наставних предмета према својим склоностима.

6.1.Обавезни наставни предмети, недељни и годишњи фонд часова

Р. б.	А. Обавезни предмети	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1	Словачки језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи језик	2	72	2	72	3	108	3	108
2	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4	Свет око нас	2	72	2	72	-	-		
5	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	-	-
7	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36

9	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
УКУПНО А:		19	684	20	720	20	720	20	720

Р. б.	А. Обавезни предмети	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Словачки језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Српски као нематерњи језик	3	108	3	108	3	108	2	68
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12	Физичко и здравствено васпитање	2	72	2	72	3	108	3	102
УКУПНО А:		23	828	24	864	26	936	26	884

6.2. Изборни наставни предмети, недељни и годишњи фонд часова

РБ	Б. Изборни наставни предмети	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
Укупно Б:		1	36	1	36	1	36	1	36

РБ	Б. обавезни изборни наставни предмети	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Верска настава /Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Немачки језик	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО: Б		4	144	4	144	3	108	4	136
УКУПНО А+Б		27	972	28	1008	30	1080	30	1020

Р.Б.	Облик образовно-вапитног рада	први разред		други разред		трећи разред		четврти разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Додатни рад							1	36

Р.Б.	Облик образовно-вапитног рада	пети разред		шести разред		седми разред		осми разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Додатни рад	1	36	1	36	1	36	1	34

Р.Б.	Остали облици ОВ рада	први разред		други разред		трећи разред		четврти разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Обавезне ваннаставне активности	36	36	36	36	36	36	36	36
	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Слободне активности	1	36	1	36	1	36	1	36
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
	Екскурзија	1 дан		1 дан		1 дан		1 дан	

Р.Б.	Остали облици ОВ рада	пети разред		шести разред		седми разред		осми разред	
		нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
1.	Обавезне ваннаставне активности	1	36	1	36	1	36	1	36
	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Слободне активности	1	36	1	36	1	36	1	36
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

Листу обавезних изборних предмета чине:

1. ВЕРСКА НАСТАВА (за ученике од 1. до 8. разреда) – 1 час недељно
2. ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК – НЕМАЧКИ ЈЕЗИК (за ученике од 5. до 8. разреда) – 2 часа недељно
3. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ (за ученике 8. разреда) – 1 час недељно

ВЕРСКА НАСТАВА

У складу са Универзалном декларацијом о правима човека, усвојеном од Генералне скупштине УН 1948. године (чл.18), Европском конвенцијом о заштити права и основних слобода потписаном 1950. тачка 1), Међународним пактом о грађанским и политичким слободама донетим од Генералне скупштине УН 1966. године, Завршним актом Хелсиншке конференције о безбедности и сарадњи у Европи из 1975. године (тачка 7) и Уставом Републике Србије (члан 41), извршена је измена и/или допуна чланова 20., 22. и 23. Закона о основној школи РС. Новим одредбама члана 22. утврђен је начин остваривања наставе из изборних предмета: верске наставе и предмета етничко-хуманистичког садржаја (1. - 8. разред); страних језика (3. – 8. разред) и осталих изборних предмета (7. и 8. разред). Овим изменама и допунама, сви ученици од 1. до 8. разреда морају похађати један од два изборна предмета: верска настава или грађанско васпитање.

Настава из ових предмета изводи се са по једним часом недељно. Успех ученика из ових предмета оцењује се описно и не утиче на општи успех ученика.

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

Правилником о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за 5. разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник 6/2007, 2/2010, 7/2010, 3/2011), од школске 2007/08. године ученици у другом циклусу основног образовања и васпитања имају као изборни предмет други страни језик. У нашој школи сви ученици од 5. до 8. разреда похађају други страни језик - немачки са по два часа недељно. Оцена постигнућа је бројчана и улази у просечну оцену ученика.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ

Правилником о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за 5. разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник 6/2007, 2/2010, 7/2010, 3/2011), од школске 2007/08. године ученици у другом циклусу основног образовања и васпитања имају као обавезни изборни предмет физичко васпитање – изабрани спорт. У нашој школи сви ученици 8. разреда похађају овај предмет са по једним часом недељно. Оцена постигнућа је бројчана и улази у просечну оцену ученика.

Поред ових изборних предмета, сваки ученик 8 разреда има још по један изборни предмет годишње, са препоручене листе изборних предмета у складу са узрастом ученика, а који се остварује са по једним часом недељно. Школа ученицима на почетку школске године нуди по три изборна предмета, од којих ученик бира један :информатика и рачунарство, хор и оркестар, домаћинство и шах.

НЕДЕЉНО АНГАЖОВАЊЕ УЧЕНИКА У ОБАВЕЗНИМ И ИЗБОРНИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА:

Ученик 1. разреда - 24 часа недељно

Ученик 2. разреда - 25 часова недељно

Ученик 3. разреда - 26 часова недељно
Ученик 4. разреда - 26 часова недељно
Ученик 5. разреда - 30 часова недељно
Ученик 6. разреда - 31 час недељно
Ученик 7. разреда - 34 часа недељно
Ученик 8. разреда - 33 часа недељно

6.3 ПРОГРАМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Школа организује продужени боравак као посебан облик образовно-васпитног рада, уз сагласност Министарства. Програм рада продуженог боравка је облик организованог рада са ученицима првог и другог разреда и представља могућност да деца, поред редовне наставе, буду у школи још један део дана, док су им родитељи на послу. Сам рад у продуженом боравку усклађен је са васпитно – образовним задацима у редовној настави. У продуженом боравку ради један учитељ.

У оквиру продуженог боравка обезбеђују се игра, културно-уматничке и спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

Општи циљеви рада продуженог боравка су :

1. ДРУШТВЕНОСТ - циљ је оспособити ученике да функционишу као самореализовани појединци у групи. На тај начин ће се формирати колективни дух, кроз заједничке активности млађе и старије деце оствариће се контакт различитих узраста.
2. ЕМОЦИОНАЛНОСТ - слободно изражавање својих емоција и преусмеравање негативних емоција кроз адекватну комуникацију, игру или музику у позитивном смеру. Прелазак са ваншколских активности на школске ублажава се песмом, игром или цртањем са циљем да се деца ослободе умора, тензије и да формирају позитиван став према продуженом боравку.
3. СТВАРАЛАШТВО – неговање и подстицање креативности сваког детета. Различите активности и садржаји рада ће омогућити да свако дете покаже индивидуалне склоности ка одређеним садржајима. Радовима деце поклања се посебна пажња и излажу се у просторијама боравка као и на организованим изложбама.
4. РАД – САЗНАЊЕ - циљ је усмерити ученике на различите облике стицања информација (читање, гледање ТВ емисија, рад на компјутеру) како би се реализовала идеја да је кроз игру могуће и учити.
5. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА - ради што бољег праћења и усмеравања ученика, негује се стална сарадња са родитељима.

У продуженом боравку планира се остваривање следећих активности:

- Формирање и развијање колектива ученика.
- Усклађивање активности у продуженом боравку са наставним градивом, као и са распоредом часова редовне наставе одељења чији су ученици укључени у продужени боравак;
- Организовање индивидуалног рада ученика на изради домаћих задатака и савлађивању школског градива уз помоћ учитеља у продуженом боравку. Пружање помоћи и организовање међусобне помоћи. Подстицање и контролисање ученика да квалитетније ураде домаће задатке, а у договору са одељенским учитељима и наставницима вршити исправку;
- Приликом рада неопходно је користити све познате облике рада што подразумева рад у пару, колективни, индивидуални и групни рад;
- Планирање самосталног рада ученика у зависности од узраста ученика, предмета, као и од брзине савладавања нових наставних области, односно психофизичких могућности сваког појединца;
- Усмеравање и мотивисање ученика од стране учитеља, уз примену разних наставних метода и техника, у циљу што успешнијег

- осамостаљивања ученика за даљи индивидуални рад;
- Сарадња са учитељима првог и другог разреда у циљу што квалитетнијег рада са ученицима у продуженом боравку, као и размена мишљења, како би слика о напредовању сваког појединца била што потпунија;
- Праћење и поштовање иницијативе од стране учитеља, кроз заједничке састанке ради континуираног међусобног информисања;
- Сарадња са стручном службом;
- Планирање што разноврснијих садржаја и облика слободних активности неопходних за развој свих компонената личности ученика (интелектуалне, моралне, физичке, радио-техничке, естетске...).
- Слободне активности подразумевају: креативне радионице и музичке, ликовне, спортске, драмско – рецитаторске активности;
- Укључивање ученика у друштвена збивања средине у којој се школа налази;
- Учешће у обележавању значајних датума које школа прославља;
- Оспособљавање ученика за руковање разним наставним средствима (компјутер) ;
- Организовање јавних наступа;
- Сарадња са родитељима деце у продуженом боравку.
- Учествовање на семинарима који се организују од стране Министарства просвете и спорта.
- Индивидуални, саветодавни рад са ученицима који имају проблеме у понашању и учењу.
- Вођење педагошке документације

6.4. ЈЕДНОСМЕНСКИ РАД

У Школи се реализује пројекат Министарства просвете, науке и технолошког развоја - Обогаћен једносменски рад. Овим пилот-пројектом предвиђено је да ученици у школи на занимљив начин проведу време после обавезне редовне наставе, уз подршку наставника и вршњачку сарадњу ученика кроз учење и дружење. Модели програма и активности који се реализују у оквиру пројекта имају за циљ да допринесу развоју кључних компетенција за целоживотно учење као и општих међупредметних компетенција.

Пружање подршке у учењу, радионице кроз које се ученици упознају са техникама учења, лепим понашањем, професионалном оријентацијом само су неке од активности које се реализују у оквиру пројекта. Рад обухвата и игровне активности, које су истовремено забавног и едукативног карактера. Развој вештина у области извођачких уметности, укључујући вештине у јавним наступима један је од циљева активности Моја школа - моја позорница. Ученици се у оквиру наведеног облика рада припремају за завршни испит.

Програм рада у обогаћеном једносменском раду је флексибилан модел учења и провођења слободног времена, јер се васпитно-образовне активности прилагођавају интересовањима ученика. Поред предвиђених активности ученици раде и домаће задатке, предлажу теме којима би се могли бавити и продубљују садржаје које уче у редовној настави. У плану је и обезбеђивање здраве исхране у школској кухињи.

Задужења наставника у оквиру једносменског обогаћеног рада:

Ред. број.	Име и презиме наставника	Активности	Одељења/ групе	Недељни фонд часова	Укупно часова

1.	Јанка Копчкокова	-Лепим понашањем стварам нова пријатељства -Идеално занимање – моја успешна каријера -Слушам, учим, знам	I (V, VI) II (VII, VIII)	35%	1 1 5 укупно 7
2.	Јармила Варга	-Мислим, размишљајам, стварам -Слушам, учим, знам	I (V, VI) II (VII, VIII)	20%	1 3 укупно 4
3.	Саша Илић	Моја школа – моја позорница	I (V, VI) II (VII, VIII)	10%	2
4.	Људмила Вицјан	Слушам, учим, знам	I (V, VI) II (VII, VIII)	20%	4
5.	Даниела Ходак	-Пингулинго/ Учење страног језика	I (V, VI) II (VII, VIII)	10%	2
6.	Јан Ступавски	Брзо читам, брзо учим	I (V, VI) II (VII, VIII)	5%	1

ГЛОБАЛНИ ПЛАН ОБОГАЂЕНОГ ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА

1. BRZO ČITAM, BRZO UČIM

Циљеви: Брзо читање је један од предуслова за ефикасно учење. Циљ курса брзог читања је развијање техника читања, освећавање ученика о важности концентрације и моторике као и

osopsobljavanje učenika za efikacno čitanje dugačkih tekstova i pronalaženja najvažnijih informacija. Učenicima sa poteškoćama u čitanju kurs brzog čitanja daje dodatnu podršku i motivaciju da razvijaju veštine čitanja i snalaženja u tekstovima. Učenicima koji čitaju na naprednom nivou, kurs omogućava da nauče nove tehnike čitanja, metode pronalaženje informacija u tekstu i kako da mere sopstveni napredak kroz praktične primene.

Aktivnosti:

- Upoznati učenike sa osnovnim tehnikama čitanja
- Naučiti ih tehnike razumevanja pročitano
- Slušanje audiozapisa i merenje brzine čitanja (samoevaluacija)
- Samostalno vežbanje govora pomoć u novih metoda
- Izrada sopstvenih instrumenata za merenje napredka i razumevanja pročitano

Okvirne aktivnosti po mesecima:

MESEC	SADRŽAJI RADA	PLANIRAN O ČASOVA
SEPTEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje učenika sa pojmom brzog čitanja - samoprocena brzine čitanja i snalaženja u tekstu - upoznavanje učenika sa raznim metodama čitanja 	4
OKTOBAR	<ul style="list-style-type: none"> - pronalaženje najbolje metode za brzo čitanje - izrada instrumenata za razumevanje pročitano - vežbanje brzog čitanja na raznim tekstovima 	4
NOVEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - diskusija problemima vezanim za čitanje - diskusija o koncentraciji - samoprocena napretka 	4
DECEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - diskusija o ulozi motorike prilikom brzog čitanja - vežbanje brzog čitanja na raznim tekstovima 	3
JANUAR	<ul style="list-style-type: none"> - Interaktivne vežbe brzog čitanja - Praktični primeri upijanja informacija 	2
FEBRUAR	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje učenika sa pojmom vizuelnog pamćenja reči i procesa prisećanja informacija - Razvijanje širenja vidnog polja - Vežbanje čitanja na praktičnim primerima 	4
MART	<ul style="list-style-type: none"> - diskusija o posebnim načinima čitanja - upoznavanje sa pojmom funkcionalnog čitanja - samoprocena napretka 	4
APRIL	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa online resursima za brzo čitanje - diskusija o uloz imotivacije - vežbanje na praktičnim primerima 	3
MAJ	<ul style="list-style-type: none"> - vežbanje tehnika filtriranja najbitnijih informacija u tekstu (skimming i skening) - obogaćivanje rečnika 	4

	- vežbanje napratičnim primerima	
JUN	- diskusija o napretku ivažnosti brzog čitanja - samoprocena napretka kroz praktične primere	4
	UKUPNO:	36

2. Идеално занимање - моја успешна каријера

Групе: 7. и 8. разред

Број часова по групи: 16+20

Циљеви:

- упознавање са појмом: Професионална оријентација
- усмеравање ученика и његове могућности за промишљен и самосталан избор средње школе и занимања
- доношење реалне одлуке у погледу даљег избор средње школе и опредељења
- стицања реалне слике о себи, кроз освешћивање личних афинитета и капацитета ученика
- развијање спремности ученика да стиче знања о себи, другима и свету рада
- да ученици преузму одговорност за своју будућност
- да упознају себе и своје способности путем школовања
- да развијају своје способности
- да се информишу о постојећим професијама / описи занимања
- формирање правилних ставова према раду
- да се информишу о могућностима које нуде средње школе
- да процене своја професионална интересовања
- сарадња са родитељима

Активности:

Програм реализујемо у оквиру активног и интерактивног учења. Примењујемо методе које омогућавају активно учење и опробавање у извештавањима приликом презентација, дебата, интервијуа и посета друштвеним организацијама и јавним установама.

Садржај области / радионице са ученицима:

- Самоспознаја
- Информације о занимањима
- Могућности школовања
- Сусрети са светом занимања
- Одлука о избору занимања

Ред. број нас.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	време реализације	Исходи	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	Број часова
----------------	-----------------------	-------------------	--------	-------------------	-------------

теме		теме (месеци)			ПО ТЕМИ
1.	САМОСПОЗНАЈ А	У току школске 2021/20 22. године	<p>- да се упознају са појмом: Професионална оријентација</p> <p>-да стекну реалне слике о себи, своје способности, кроз освешћивање личних афинитета и капацитета ученика</p> <p>-да развију спремност за стицање знања о себи, другима и свету рада</p> <p>-развијање радних навика, културе рада и особина као што су упорност и прецизност</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Уводни час, договор о начину рада 1 Упознавање са појмом: Професионална оријентација 1 ➤ ЈЈа о себи – У свету интересовањаЈа о sebi 1 ➤ ППроверавам своја интересовања, способности, подесност, страховања и наде и размишљам о свом животном планирању –У свету вештина и способности 2 ➤ УСтицање на превазилажење предрасуда о појединим занимањима Родна равноправност 1 ➤ Ммој живот за 10 ili 15 godina 2 	8

2.	ИНФОРМАЦИЈЕ О ЗАНИМАЊИМА	У току школске 2021/20 22. године	<p>- да ученици самостално пронађу информације о одређеној средњој школи и занимањима која постоје у њој</p> <p>-оспособљавање ученика како да користе и селекују податке, као и који су све могући извори информисања</p> <p>(НСЗ, часописи, брошуре, интернет, приручници и последњи конкурс за завршни испит)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Содлика савременог света рада - израда презентација за ПО 1 ➤ Испитивање професионалних интересовања тестом 2 ➤ Прикупљање и начини обраде информација о школама и занимањима 2 ➤ Проверавање области рада са занимањима 2 	7
3.	МОГУЋНОСТИ ШКОЛОВАЊА	У току школске 2021/20 22. године	<p>-да се ученици распитују о додатним новим информацијама које прикупљају самостално организујући сусрете са представницима школа и учествујући у активностима на локалу</p> <p>-да ученици активно учествују и припремају се за нове активности</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Selektivna analiza informativnog materijala o željenim školama, odnosno mogućnostima karijere u odnosu na interesovanja 2 ➤ Информације о новим структурама и новим захтевима у свету рада и занимања за одлуку 1 ➤ Професионално саветовање: <ul style="list-style-type: none"> - ученика који имају потешкоћа у развоју и савладавању задатака - ученика који су 	6

			<p>програма ПО</p> <p>-да се информишу о могућностима које нуде средње школе</p>	<p>неодлучни у избору занимања</p> <p>- даровитих ученика 1</p> <p>➤ познавање родитеља са образовним профилима и системом средњег образовања 1</p> <p>➤ способљавање родитеља за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја</p>	
4.	СУСРЕТИ СА СВЕТОМ ЗАНИМАЊА	<p>У току школске 2021/2022. године</p>	<p>-да се ученици упознају са стварним светом занимања, тако што се по групама реализују посете установама, организацијама и приватним предузећима</p> <p>-да се преко реализације сусрета са представницима фирми, школа и предузетника ученици оспособљавају како да сазнају што више о жељеној школи, установи или предузећу</p> <p>-да се приликом организованих посета ученици се</p>	<p>➤ Ппосете сајму образовања, средњим школама и предузећима 4</p> <p>➤ Ппредстављање стручњака разних занимања 2</p> <p>➤ Ззахтеви занимања – одговарајуће способности и контрадикције 1</p> <p>➤ Ккритеријуми за избор школе 1</p> <p>➤ Ооријентација ствара јасну слику 1</p>	9

			<p>распитују о занимањима и профилима постоје</p> <p>-да се информишу о постојећим професијама / описи занимања</p> <p>- формирање правилних ставова према раду</p>		
5.	ОДЛУКА О ОЗБОРУ ЗАНИМАЊА	У току школске 2021/2022. године	<p>-да ученици самостално доносе одлуку на основу стечених сазнања о упису жељене школе и избора адекватног занимања својствено афинитетима</p>	<p>-Profil ličnosti – školski, odnosno zahteva zanimanja 1</p> <p>-Информисање ученика о завршном испиту</p> <p>-Анализа постигнутих резултата на активима српског језика, математике, природних и друштвених наука</p> <p>-Моја одлука о школи и занимању</p>	6
УКУПНО:					36

3. Лепим понашањем стварам нова пријатељства

Групе: 5-6/ 7-8 разред

Број часова по групи: 16+20

Циљ наставног предмета је:

- usvajanje osnovnih etičkih znanja, potrebnih za razvijanje sposobnosti moralnog prosuđivanja i etičkog argumentiranja, te orijentiranja u životu,
- njeguje i razvija kreativno mišljenje, razložno i razborito djelovanje utemeljeno na opštim vrednostima i ljudskim pravima. orijentiri u
  - poticanje i razvijanje moralnih dimenzija ljudskog života,
  - proučavanje pojedinačnog života kao i života u zajednici,
  - razvijanju ličnog identiteta i potrebu poštovanja drugih ljudi,
  - pojedinac u društvu je suočen s različitim moralnim dilemama, usvaja vrednosni sistem radi življenja u zajednici - porodici, društvu, državi...

- sposobiti učenike da razlikuju moralno od nemoralnog,
- da razmišljaju o rješavanju različitih životnih situacija,
- učenici trebaju da steknu uvid kako problemi pogađaju sve ljude (jer je celi svet jedan veliki univerzum),
- učenici treba da se osposobe za samostalno razmišljanje i da sami shvate, na osnovi naučenog, vlastitu vrednosnu orijentaciju o moralnim pitanjima, o pitanjima smisla ljudske egzistencije, slobode, pravičnosti, odgovornosti i tolerancije.

Aktivnosti:

Proces učenja se odvija u okviru aktivnog i interaktivnog odnosa učenika i nastavnika. Nastavnik organizuje aktivnosti učenika s ciljem da se moralno odnose prema zahtevima svoje okoline u školi i izvan nje, da se ponašaju funkcionalno i korisno, poštujući vlastiti identitet i želje kao i identitete i želje drugih.

Nastavne metode i aktivnosti ne služe samo za prenos znanja nego i za njegovo posredno spajanje s postojećim znanjima i iskustvima. Svakom učeniku treba omogućiti da između sadržaja materijala i vlastitih mogućnosti stvori sliku o objektivnom svijetu.

Proces učenja/aktivnosti se odvijaju putem didaktičkih aktivnosti ili igara i to: čitanjem i analizom tekstova, gledanjem video zapisa na Youtube kanalu, sastavljanjem vlastitih tekstova, komentiranjem tekstove, zapisa. Učenik treba da postavlja pitanja, obrazlaže svoje lične teze, da obrazlaže i objašnjava različite situacije i načine ponašanja, da sluša muziku i da peva, gleda filmove.

Uloga učitelja je da reaguje na potrebe učenika u datoj situaciji.

Садржај области / радионице са ученицима:

Ред. број нас. теме	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ ОБЛАСТИ	време реализације теме (месеци)	Исходи	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	Број часова по теми
1.	КОМУНИКАЦИЈА	У току школске 2021/2022. године	<ul style="list-style-type: none"> - да се упознају са појмом: Етика, као и са појмовима: емпатија, асертивност - да стекне слику о својој вештини комуникације и да је усаврши - зна да разликује вербалну и невербалну комуникацију - схвата важност невербалне комуникације и врсте / вештине 	<ul style="list-style-type: none"> -уводни час, договор о начину рада 1 -упознавање са појмом: Етика, као и: емпатија, асертивност 1 - Вербална и невербална 	16

			<ul style="list-style-type: none"> - комуникује са својим осећањима и осећањима других - зна да примењују принципе комуникације у свакодневним ситуацијама - разговара о предностима и недостацима коришћења Интернета, као извором комуникације - зна предности и недостатке при коришћењу друштвених мрежа, као извором комуникације - процењује допринос медија у људском животу - разговара о предностима и недостацима масовних медија и њихових порука - зна да процени допринос масовних медија и њихових порука у људском животу 	<p>комуникација (презентација, видео) 2</p> <p>- Вербална комуникација: Разговор 1</p> <p>- Како си? 1</p> <p>- Врсте / вештине невербалне комуникације – важност 2</p> <p>- Осмех 1</p> <p>-Говор очима 1</p> <p>-Интернет 1</p> <p>-Друштвене мреже 1</p> <p>-Мој мобилни телефон 1</p> <p>-Медији 2</p> <p>-Актуелна питања и одговори 1</p>	
2.	ЗДРАВ ЖИВОТНИ СТИЛ	У току школске 2021/2022. године	<ul style="list-style-type: none"> - зна да су живот и здравље важне вредности - препознаје потребу за заштитом свог здравља и здравља других -објашњава начине бриге о свом здрављу и здрављу другима - схвата врсте и начин здравствене заштите 	<p>Рецепт на здрав живот 1</p> <p>Шта је потребно за здрав живот? 1</p> <p>Значај породице -----</p> <p>Значај пријатеља 1</p> <p>Дрво</p>	13

			<ul style="list-style-type: none"> - разуме здрав животни стил и развој технологије - брине о психохигијени - схвата значај менталног и физичког рада - зна да је породица извор здравог менталног живота - зна да су пријатељи извор здравог менталног живота - схвата важност природе / екологија - разликује етичко и неетично људско понашање - објашњава последице лошег начина живота - схвата да је здрава исхрана извор здравог начина живота - истражује : манифестације здравог начина живота 	<p>пријатељства 1</p> <p>Анкета: Какав сам? 1</p> <p>Место где се смејем – место где плам</p> <p>Зашто губимо пријатеље? 1</p> <p>Договор с природом 1</p> <p>Израда презентације 1</p> <p>Здрава исхрана 1</p> <p>Болести зависности 2</p>	
3.	ПОЗИТИВНИ УЗОРИ/ИДОЛ И У СВАКОДНЕВ НОМ ЖИВОТУ	У току школске 2021/2022. године	<ul style="list-style-type: none"> - зна да објасни појмове: образац, узор, модел, идол - идентификује позитивне узоре у свом окружењу - идентификује негативне узоре у свом окружењу - зна да објасни значај присуства узора у свом животу - схвата разлику између добра и зла у људском животу 	<p>Упознавање са појмом: образац, узор, модел, идол 1</p> <p>Шта све треба да има позитивни узор? 1</p> <p>Телеграм 1</p> <p>Добро и зло 1 Моји омиљени</p>	7

			<ul style="list-style-type: none"> - објасни постојање филмских јунака - наводи разлике између стварних и приказаних / виртуелних образаца - анализира својства приказаних / виртуелних образаца понашања - разликује стварне обрасце понашања - разликује јавне обрасце понашања - разликује анонимне обрасце понашања 	филмски јунаци 1 Израда презентације: Волео/ла би да будем као... 1 Актуелна питања и одговори 1	
УКУПНО:					36

4. Mislim, razmišljam, stvaram. (metode učenja)

Okvirne aktivnosti po mesecima:

grupa I/II

MESEC	SADRŽAJI RADA	PLANIRANO ČASOVA
SEPTEMBAR	1. Šta je učenje? Zašto učimo? Zašto idemo u školu? Kako se razvija sposobnost za učenje? 2. Šta mi je potrebno za uspešno učenje? 3. Kako da razvijem motivaciju (želju) da učim? 4. Moje radno mesto.	4/4
OKTOBAR	5. Izrada memo table. 6. Plan za učenje. 7. Stepence u učenju. 8. Napredovanje u učenju i umor.	4/4
NOVEMBAR	9. Kako da čitam brže I bolje razumem pročitano? 10. Metode učenja (kako da učim?) Metoda vremenski raspoređenog i koncentrisanog učenja. 11. Metode učenja (kako da učim?) Metoda učenja celine, deo po deo i kombinovana metoda. 12. Šta je aktivno učenje?	4/4
DECEMBAR	13. Kako se koristi udžbenik? Kako se koriste tabele, grafikoni, rečnici, enciklopedije, atlasi. 14. Kako se uče razni predmeti? 15. Dok učim mislim na nešto drugo. Šta da radim?	3/3
JANUAR	16. Kako da napravim dobre beleške? 17. Markiranje I podvlačenje tekstova. Vežbanje.	2/2

FEBRUAR	18. Markiranje I podvlačenje tekstova. Vežbanje. 19. Podsetnik. 20. Domaći zadatak. 21. Pamćenje I zaboravljanje. Mnemotehnike – olakšice u pamćenju.	4/4
MART	22. Vežbanje. Ispitivanje učenika. 23. Vežbanje. Razgovor u parovima na temu pismeni zadaci. 24. Vežbanje. Reli karikatura koji je orijentisan na problem. 25. Vežbanje. Igra kockanja "na tragu učenju"	4/4
APRIL	26. Vežbanje. Test: tipovi učenja. 27. Vežbanje. Zagonetno u vezi sa temom učenje. 28. Vežbanje. Otkrivanje tipova učenja I objašnjenja. 29. Vežbanje. Slgovna slagalica.	4/4
MAJ	30. Vežbanje. Radni listovi za samoinicijativu. 31. Vežbanje. Učenici se okušavaju kao savetnici za učenje. 32. Kako da se oslobodim treme I ojačam svoje samopouzdanje? 33. Šta da radim ako ne volim školu?	4/4
JUN	34. Moje slobodno vreme, hobi, sport, ostale aktivnosti i učenje... 35. Kada moraš tražiti pomoć. 36. Kako uspeva uspeh!!!	4/4
	UKUPNO:	36

5. MOJA ŠKOLA - MOJA POZORNICA

Ciljevi : Učenici naše škole nastavu prate na maternjem, slovačkom, jeziku a srpski jezik izučavaju kao drugi jezik, odnosno jezik društvene sredine (nematernji). Cilj ove aktivnosti je da kroz igru deca što bolje ovladaju jezikom, uvežbaju izražajno čitanje, pantomimu, dijaloške vežbe. Slušajući zvučne dramske zapise i gledajući projekcije dramskih predstava ili ekranizaciju književnih dela, deca će neprimetno bogatiti leksiku, upoznati se sa književnim delima i piscima i sami doći na ideju stvaranja nekog igrokaza.

Bogaćenje i razvijanje mašte i kreativnog načina mišljenja, razvijanje sposobnosti za koncentraciju, sticanje sposobnosti lepog, tečnog i kreativnog izražavanja, razvijanje samokontrole i dosetljivosti.

Aktivnosti:

- upoznati učenike sa pojmom GLUMA, SCENSKI POKRET, POZORIŠTE (osnovne karakteristike), POZORNICA – scenografija, kostimografija, maska, SCENSKI PROSTOR
- naučiti ih šta je dramatisacija, kako dramatisirati tekst govorom te ih upoznati s pismenom dramatisacijom
- upoznati ih s vrednostima govorenoga teksta (pauza, ritam, naglasak, ...)
- uvežbavati izražajno čitanje, pantomimu, dijaloške vježbe,...
- slušanje zvučnih dramskih zapisa, gledanje projekcija adaptiranih pozorišnih predstava, ekranizacija književnih dela...
- pripremanje igrokaza
- izrada maski ili lutaka za igrokaze (opciono)

Okvirne aktivnosti po mesecima:

MESEC	SADRŽAJI RADA	PLANIRANO ČASOVA
SEPTEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - UVODNI ČAS (formiranje grupa, plan i program rada) - ŠTA JE GLUMA? - MEDIJACIJSKA IGRA – Biti neko drugi ili nešto drugo - OSNOVNI POJMOVI (scena, pokret, pozorište...) 	4/4
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> - Igre za koncentraciju, pažnju, maštu - GLEDANJE EKSPANIZOVANOG KNJIŽEVNOG DELA - Igre za oslobađanje i kultivisanje govora 	4/4
NOVEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> -SCENSKI POKRET I GLUMA, VEŽBE IZRAŽAJNOG ČITANJA, STILSKI ELEMENTI U LIRSKOM TEKSTU(ritam, pauza, naglasak, intonacija) - GLEDANJE EKSPANIZOVANOG KNJIŽEVNOG DELA 	4/4
DECEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - IZVOĐENJE IGROKAZA - ODABIR UČENIKA - GLEDANJE EKSPANIZOVANOG KNJIŽEVNOG DELA - IZRADA REKVIZITA 	4/4
JANUAR	- PRIPREME ZA SAVINDAN	2/2
FEBRUAR	<p>Gledanje lutkarskog igrokaza na Jutjub kanalu po izboru učenika</p> <p>Izrada lutki od čarape i i različitih materijala</p> <p>Igrokaz: (odabir učenika)</p>	4/4
MART	<p>Lutkarska predstava</p> <p>Lutka u dramatizaciji-izrada lutki</p> <p>Igrokazi s lutkama</p>	4/4
APRIL	<p>Pronalaženje i čitanje igrokaza o Uskrsu u dečjim časopisima, na internetu</p> <p>Stvaramo igrokaz - tema USKRS</p>	4/4
MAJ	<p>Priprema za dan škole</p> <p>Pokažimo šta smo radili - predstava</p>	4/4
JUN	Analiza rezultata i vrednovanje postignuća polaznika grupe	2/2

UKUPNO:	36/36
---------	-------

6. Pingulingo – učenje stranog jezika

Ciljevi : Engleski jezik je zastupljen skoro svuda u svetu i koristi se kao osnovno ili sekundarno sredstvo komunikacije u privatnom kao i poslovnom životu. Cilj ove nastavne aktivnosti je da učenici lakše ovladaju govornim engleskim jezikom i da na sistematičan način savladaju osnove gramatike i vokabulara. Učenicima sa manjim predznanjem engleskog jezika Pingulingo kurs omogućava brzo i sistematično učenje jezika a učenicima sa većim predznanjem omogućava da popune rupe u znanju i obogate svoj vokabular. Koristeći ilustracije, video lekcije, i kombinovanje reči podstiče se brzo pamćenje.

Aktivnosti:

- Upoznati učenike sa osnovnim pregledom gramatike
- Naučiti ih metode brzog pamćenja vokabulara
- Slušanje video i audio zapisa i onlajn lekcija
- Samostalno vežbanje govora pomoću novih metoda
- Izrada projekata, prezentacija, i ostalog materijala u svrhu se bavrednovanja

Okvirne aktivnosti po mesecima:

MESEC	SADRŽAJI RADA	PLANIRANO ČASOVA
SEPTEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - Uvodni čas (formiranje grupa, plan i program rada) - Šta je Pingulingo metoda, upoznavanje sa video lekcijama - Kako sam vežbati jezik? (aplikacije, video tutorijali, itd.) - Kreativna abeceda – samoprocena znanja 	4
Oktobar	<ul style="list-style-type: none"> - Države i narodnosti (istraživački projekat) - Pridevi i opisi (bajke) - Kreativno učenje i metode pamćenja reči - Gledanje ekranizovanog književnog dela / narodne priče 	4
NOVEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - Basne i poezija (razvijanje kreativnosti i stvaralaštva) - Dani u nedelji - Projekat: porodica - Pregled gramatike 	4
DECEMBAR	<ul style="list-style-type: none"> - Formalni i neformalni jezik: predstavljanje - Korišćenje zamenica - Razvijanje vokabulara 	3
JANUAR	<ul style="list-style-type: none"> - Interaktivne vežbe govora - Brojevi i brojalice 	2
FEBRUAR	<ul style="list-style-type: none"> - Svakodnevni predmeti i vizuelno pamćenje reči - Množina reči i izražavanje pripadnosti : kontrastivni pristup 	4

	- Idiomatski izrazi i fraze (istraživački projekat) - Pregled gramatike	
MART	- Kuće, nameštaj i mesta za stanovanje: interaktivna vežba - Vizuelno pamćenje vokabulara - Kalendar i godina – projekat - Moj dnevnik – praktična upotreba gramatike	4
APRIL	- Drama i dijalog - Upitne reči – interview - Profesionalna orijentacija: poslovi	3
MAJ	- Pregled gramatike - Lokacija, predlozi i mesta - Projekat – upotreba digitalnih alata u učenju jezika - Britanski engleski i američki engleski - diskusija	4
JUN	- Pregled gramatike - Pregled projekata - Analiza rezultata i vrednovanje postignuća polaznika grupe	4
	UKUPNO:	36

SLUŠAM, UČIM, ZNAM

(izrada domaćih zadataka, utvrđivanje i proširivanje obrađenog gradiva u toku nastavnog procesa).

U okviru ove aktivnosti učenicima će biti pružena pomoć u učenju i izradi domaćih zadataka. Glavni cilj ove aktivnosti je osposobljavanje učenika za samostalan rad. U okviru učenja i izrade domaćih zadataka nastavnica u obogaćenom jednosmenskom radu će primenjivati razne oblike rada: frontalni, individualni, grupni i rad u paru.

Izrada domaćih zadataka će se vršiti uz prethodnu kontrolu rasporeda časova od prethodnog dana. Nastavnica će usmeravati učenike i pomagati samo ako je to potrebno prilikom samostalnog rada učenika i usmeravati ih prema rešenju, pružati dodatnu podršku u vidu individualizovane nastave, ili nastave u malim grupama za učenike koji rade po IOP-u.

Posle izrade domaćih zadataka , uvežbavaće se gradivo, pripremati za kontrolne i pismene zadatke i ostale vidove utvrđivanja gradiva.

- Formiranje radnih navika.
- Redovna izrada domaćih zadataka i učenje.
- Izrada mapa uma. (literatura: Tony Buzan: Myšlienkové mapy pre deti, BizBooks 2017)

Fond časova: 144 časova , 4 časova nedeljno (2 utorak +2 sreda)

MESEC	SADRŽAJI RADA	PLANIRAN O ČASOVA grupa I/II
-------	---------------	--

SEPTEMBAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju.	9/9
OKTOBAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju.	8/8
NOVEMBAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	9/9
DECEMBAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	7/7
JANUAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	4/4
FEBRUAR (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	6/6
MART (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	10/10
APRIL (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	6/6
MAJ (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	8/8
JUN (utorak, sreda)	➤ Redovna izrada domaćih zadataka i pomoć pri učenju. ➤ Izrada mapa uma	5/5
	UKUPNO:	72/72 144

7. – 8. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ и ПРОГРАМИ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програм обавезних и изборних предмета као и Програм активности по разредима реализоваће се у складу са важећим наставним плановима и програмима објављеним у Службеном листу.

- Образовни стандарди за крај основног образовања, "Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2010
- Образовни стандарди за крај првог циклуса образовања, "Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2011
- 7. Правилник о наставном плану и програму за ПРВИ И ДРУГИ разред основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 10/2004 , 20/2004 , 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 – др. Правилник , 7/2011- др. Правилници, 1/2013 и 4/2013, 14/ 2013, 5/2014, 11/2014.
- 8. Правилник о наставном плану за ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД основног образовања и васпитања и наставном програму за ТРЕЋИ РАЗРЕД основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 1/2005 , 15/2006 , 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011 – др. Правилник, 7/2011 – др. Правилник, 1/2013 и 11/2014.
- 9. Правилник о наставном плану за ЧЕТВРТИ РАЗРЕД "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 3/2006 , 15/2006 , 2/2008, 3/2011 – др. Правилник, 7/2011 – др. Правилник и 1/2013 и 11/2014.
- 10. Правилник о наставном плану за ДРУГИ циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за ПЕТИ разред основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 6/2007 , 2/2010 , 7/2010 – др. Правилник, 3/2011 – др. Правилник , 1/2013 и 4/2013. и 5/2014.
- 11. Правилник о наставном програму за ШЕСТИ разред основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 5/2008 , 3/2011 – др. Правилник, 1/2013.
- 12. Правилник о наставном програму за СЕДМИ разред основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 6/2009 , 3/2011 – др. Правилник, и 8/2013.
- 13. Правилник о наставном плану за ОСМИ разред основног образовања и васпитања "Службени гласник РС – Просветни гласник" бр. 2/2010 , 3/2011 – др. Правилник, и 8/2013, 5/2014.
- 14. Правилником о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 7/2010) и упутством Министарства просвете (бр.610-00-790/2010-01 од 16.9.2010.).

9. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Настава је основа образовно-васпитног процеса у школи. Поред редовне наставе, која се организује полудневно, у школи се организује допунска, додатна и припремна настава.

За ученике којима је потребна помоћ у савладавању програма и учењу, школа организује допунску наставу. Допунски образовно-васпитни рад представља крајње индивидуализован начин пружања помоћи ученицима који заостају у раду и имају проблема у

савлађивању одређених делова наставног програма. Да би допунски рад испунио свој задатак наставници пред укључивање појединих ученика у допунску наставу упознају њихове специфичне проблеме, области и наставне јединице и теме које нису савладали, те да са сваким од њих проводи индивидуални рад оним темпом и онолико времена колико је сваком од њих потребно. Допунска настава реализује се са по једним часом недељно.

За ученике од IV до VIII разреда са посебним способностима, склоностима и интересовањима за поједине предмете, школа организује додатну наставу. Овај вид школске активности служи развоју талената појединих ученика у специјалним областима знања. Њиме се обухватају само посебно надарени ученици чије способности, знање, интересовање и мотивација не могу да се задовоље кроз рад слободних ученичких активности. Реализација програма додатног рада почиње идентификацијом ученика у процесу редовне наставе, кроз диференциран приступ ученицима. У додатном раду максимално се поштује принцип индивидуалног рада и остваривање субјекатске позиције и активног односа ученика. Садржај програма, облици и обим рада одређују се договором наставника и ученика. У додатни рад ученици се укључују добровољно, а о томе се претходно обавештавају ученички родитељи и Наставничко веће школе.

Додатним радом могу бити обухваћени ученици од четвртог до осмог разреда. Додатна настава реализује се са по једним часом недељно.

Припремна настава за поправни испит је обавезан вид рада сваког наставника који ради са ученицима од 4. до 8. разреда, а на крају наставне године има ученике који нису са успехом савладали програм његовог предмета. Изводи се непосредно пред поправни испит, у трајању од 10 часова.

Наставници матерњег језика, математике, биологије, историје, географије, физике и хемије организују и реализују припремну наставу за завршни испит са ученицима 8. разреда. Поред појачаног рада на систематизацији градива основне школе у току наставне године, припрема се реализује и 10 дана пре полагања испита са најмање два часа дневно. Школа може да организује припрему ученика за полагање завршног испита током другог полугодишта VIII разреда а обавезно десет дана пре полагања испита најмање два часа дневно.

Часови предметне наставе у 4. разреду одвијају се ради упознавања ученика са наставницима који ће им предавати у 5. разреду. Часове (по један час у сваком полугодишту) држе сви предметни наставници у одељењима која ће преузети у наредној школској години.

За ученике упућене на разредни и поправни испит, школа организује припремну наставу. Припремна настава се организује пре почетка испитног рока, у трајању од најмање пет радних дана са по два часа дневно за сваки предмет.

10. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе остварују се на основу програма културних активности.

Културне активности обухватају: прославу Дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања ученика организују се у школи или у договору са јединицом локалне самоуправе и установама културе.

Оријентациони програм културно-уметничких и других друштвених активности наших ученика на нивоу школе, локалне заједнице, округа, покрајине, републике и међународне заједнице.

ОБЛИ	НАЗИВ - ВРСТА АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ПРОСЛАВЕ, СВЕЧАНОСТИ И ПРИГОДНЕ АКЦИЈЕ	Програм добродошлице за ученике првог разреда	учитељи нижих разреда
	Програми добродошлице у Дечји савез за ученике првог разреда поводом Дечје недеље	руководиоци Дечјег савеза, руководиоци хора и оркестра, учитељи нижих разреда
	Забава за ученике поводом Дечије недеље	руководиоци Дечјег савеза, Ученички парламент, одељењске старешине
	Ликовна колонија „Маковичка“ – Бачки Петровац	ликовна секција
	Обележавање Дана толеранције	руководиоци Дечијег савеза, Ученички парламент, одељењске старешине
	Одласци у позориште или биоскоп	Наставница српског и словачког језика и књижевности
	Маскенбал	руководиоци Дечијег савеза, одељењске старешине
	„ Сунчана јесен живота “	Учитељи, наставници језика и музичке и ликовне културе
	Учешће на сусретима и забавама Ученичких парламената у основним школама општине Бачки Петровац	руководилац Ученичког парламента
	Гостовања књижевника – сусрети деце са писцима и песницима	школски библиотекар, руководиоци литерарних секција и одељењске старешине
	Гостовања уметника – изложбе у школи	ликовна секција
	Дан просветних радника – ученици у улози наставника	одељењске старешине и предметни наставници
	„ Књига за школску библиотеку “ – сакупљачка акција	школски библиотекар, руководиоци Дечијег савеза и Ученичког парламента
	Обележавање Дана светог Николе	учитељи нижих разреда
	Учешће на Божићном вашару у Бачком Петровцу	руководиоци културно-уметничких секција
	Културно-уметнички програми у хуманитарне сврхе	руководиоци културно-уметничких секција, Дечијег савеза и Ученичког парламента
Забава за ученике поводом завршетка првог полугодишта	руководиоци Дечјег савеза, Ученички парламент, одељењске старешине	

	Обележавање школске славе	руководиоци културно-уметничких секција, хор и оркестар
	Обележавање Дана жена	одељењске заједнице
	Обележавање Дана школе	руководиоци културно-уметничких секција, хор и оркестар
	Обележавање Дана планете	руководиоци културно-уметничких секција, хор и оркестар
	Учешће у обележавању Дана Гложана	руководиоци културно-уметничких секција, хор и оркестар
	Матурско вече ученика осмог разреда	одељењски старешине 5. разреда
	Завршна школска приредба	руководиоци културно-уметничких секција, хор и оркестар
	Организација фолклорног фестивала „Танцуј, танцуј“	колектив школе
ИЗЛОЖБЕ	Сталне изложбе ученичких радова у школи	ликовна секција, радно - техничке секције
	Изложбе ученичких радова	одговарајуће секције
	Учешће на конкурсима из разних области стваралаштва за ученике основних школа	руководиоци одговарајућих секција слободних активности
ТАКМИЧЕЊА	Такмичења која се сваке наставне године организују из разних наставних области на нивоу школе, општине, региона, републике у организацији МПС	одговарајуће секције и руководиоци додатне наставе
	УЧЕШЋЕ НА ТАКМИЧЕЊИМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА, УСТАНОВА, ОРГАНИЗАЦИЈА...	
	Квиз „Шта знаш о здрављу“	ОО Црвеног крста, наставник биологије, руководиоци подмлатка Црвеног крста

11. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетночке деликвенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Школа је дужна да, у оквиру програма школског спорта, заједно са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугодишта.

Физичко васпитање представља кључну компоненту квалитетног образовања и саставни део доживотног учења. Афирмацијом и промоцијом физичког васпитања повећавамо квалитет образовања, спречавамо појаву негативних последица по јавно здравље и здравствени буџет у будућности. Физичко васпитање је обавезно за све ученике. Школска деца велики део дана проведу у школи. Школа располаже одговарајућом простором и

углавном опремом за спровођење наставе физичког васпитања и бављењем спортом.

Постојећа решења када је у питању наставни план и програм, у вези са школским спортом, предвиђа реализацију слободних активности кроз оснивање спортских секција или школских екипа у зависности од интересовања и пола ученика. Уважавајући материјалне и просторне услове рада, узрасне карактеристике и способности ученика наше школе као и програме школских спортских такмичења у Србији сачињен је програм рада школског спорта. Програм рада усклађен је стратегијом развоја спорта у општини Бачки Петровац, делом који се односи на школски спорт, омладински спорт, рекреативан спорт а чији је циљ подизање нивоа физичке активности првенствено ученика подстицањем и оснаживањем целе школе да, у сарадњи са родитељима и локалном средином промовише физичку активност. Кроз покретање већег броја квалитетних саржаја за све ученике школе у сарадњи са родитељима, клубовима, општинским спортским савезом, локалном самоуправом школа ће утицати на адекватно позиционирање школског спорта као приоритетног.

Неговањем културе спортског понашања кроз фер - плеј односе, сарадњу, неговање толеранције и уважавање различитости у свеобухватном школском животу ученика утицаћемо на пријатнију атмосферу у школи. Промоција школског спорта путем свих видова медија, као и промоција школе путем школског спорта такође је део мисије Тима за школски спорт.

Школски спорт има за циљ да промовише активну партиципацију ученика и то је кључни разлог опредељивања ученика за спортску секцију у школи где могу да вежбају, и кроз учешће у игри буду активни. Школски спорт требало би селекцију да сведе на минимум и мора бити прилагођен развојним потребама деце, њиховим интересовањима и могућностима. Најважније је да се што већи број деце у матичној школи укључи у спорт. Из тих разлога желимо да проширимо лепезу спортских активности а постојеће да осавеременимо. Најбољим ученицима уколико желе и родитељи одобравају потребно је омогућити да се спортом баве у клубовима. Формално организовано бављење традиционалним спортовима потискују неформални видови бављења спортом. Ролери, скејт, планински бициклизам, постају простори који данашњој деци омогућавају да стекну искуства значајна на личном и социјалном плану развоја личности а користећи физичке активности.

Главне програмске активности школског спорта су:

- Спорт
- Рекреација
- Спортско - забавне манифестације
- Здравље
- Едукација

Ученици имају прилику да тренирају у оквиру клубова који своје тренинге одржавају у оквиру школских спортских објеката: фудбал, одбојку, тенис, карате, гимнастику, стони тенис и шах.

Спортско - забавни програм је један од носилаца реализације слободних активности који у свом програму има сегменте забаве и физичке активности. Школа организује пригодна међуразредна такмичења, штафетне игре, игре без граница, крос, трке здравља, такмичења ученика и наставника и сл.

Са циљем унапређивања здравља ученика у школи се организују предавања из области спортске културе и васпитања здравог живота, очувања и заштите животне средине, спортска такмичења, курсни облици наставе у спортским клубовима.

Постојећа решења када је у питању наставни план и програм, у вези са школским спортом, предвиђа реализацију слободних активности кроз оснивање спортских секција или школских екипа у зависности од интересовања и пола ученика. Уважавајући материјалне и просторне услове рада, узрасне карактеристике и способности ученика наше школе као и

програме школских спортских такмичења у Србији сачињен је програм рада школског спорта. Програм рада усклађен је стратегијом развоја спорта у општини, делом који се односи на школски спорт, омладински спорт, рекреативан спорт а чији је циљ подизање нивоа физичке активности првенствено ученика подстицањем и оснаживањем целе школе да у сарадњи са родитељима и локалном средином промовише физичку активност. Кроз покретање већег броја квалитетних саржаја за све ученике школе у сарадњи са родитељима, клубовима, спортским савезом, локалном самоуправом школа ће утицати на адекватно позиционирање школског спорта као приоритетног.

Неговањем културе спортског понашања кроз фер- плеј односе, сарадњу, неговање толеранције и уважавање различитости у свеобухватном школском животу ученика утицаћемо на пријатнију атмосферу у школи. Промоција школског спорта путем свих видова медија, као и промоција школе путем школског спорта такође је део мисије школе.

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка делинквенција, саставни су део школског програма и остарују се у складу са законом.

Програми из ове области остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, односно старатељима у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама.

У остваривање наведених програма укључују се и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања.

Према Закону о основама система образовања и васпитања, члан 42. школа има Тим за безбедност ученика. Чине га све одељењске старешине, директор школе и стручни сарадник. У проширеном саставу Тима за безбедност и заштиту су и представник Савета родитеља, и председник Школског одбора.

У сврху оперативнијег деловања, Тим за безбедност има и радно тело. Чине га по један представник старешина сваког узраста, директор школе и школски психолог.

План рада у области безбедности ученика усклађен је са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Сл. гласник РС 30/2010).

АКТИВНОСТ И		РЕАЛИЗАТО РИ	ВРЕМЕ
ПРИПРЕМА	Сагледавање безбедносне ситуације у школи и формирање Тима за безбедност и заштиту	директор школе и Наставничко веће	септембар
	Израда плана појачаних безбедносних мера и програма спровођења активности за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања и сачињавање Програма рада за ову школску годину	Тим за безбедност и заштиту	септембар
	Давање на увид сваком просветном раднику свих личних задужења у оквиру рада на унапређењу безбедности у школи кроз решења о 40 – часовној радној недељи	директор и секретар школе	септембар
	Редовно закључавање врата ђачких улаза од почетка до завршетка наставе (ђаци у току наставе могу напустити простор школе само кроз службени улаз уз дозволу наставника)	помоћно особље	сваког радног дана почев од септембра
	Редовно ажурирање и преглед снимака видео-надзора	директор	једном недељно

Редовно дежурство наставника (по 1 дежурни на спрату, у приземљу, дворишту и трпезарији)	наставници по распореду дежурства	сваког радног дана
Редовно вођење књиге дежурства са белешкама о догађајима; Контрола вођења бележака	наставници по распореду дежурства; лице задужено за контролу евиденције	сваког радног дана једном недељно
Редован долазак у школу 15 минута пре почетка наставе	сви наставници	сваког радног дана
Наставник напушта учионицу пошто испрати све ђаке и прегледа просторију	сви наставници	сваког радног дана
Наставник не може удаљити ученика са часа нити га послати кући (без претходног телефонског договора са родитељем/старатељем)	сви наставници	по потреби
Наставник упућује ученика на разговор код директора или стручног сарадника уз пратњу одговорног ученика истог одељења	сви наставници	по потреби
Ученик не може носити Дневник рада		
У простор Зборнице могу улазити само запослени		
Анализа безбедносне ситуације у школи	Тим за безбедност/ радно тело	једном месечно, последње недеље у месецу
Посете и разговори школских полицајаца са одељењским заједницама ученика	школски полицајци и ОС	током године
Упознавање ученичких родитеља са анализама безбедносне ситуације у школи/одељењу	ОС	квартално, на родитељским састанцима

13. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Слободне активности су облици образовно-васпитног рада. Основни циљ је откривање и подржавање дечијих интересовања у оквиру образовно-васпитног рада с ученицима, успостављање сарадничких односа ученик-наставник, откривање обдарених, њихово професионално информисање и оспособљавање за друштвени живот. Ученици наше школе на принципу слободних и добровољних опредељења, удружују се у секције - слободне активности. Радом у секцијама задовољавају се интереси, развијају се индивидуалне склоности и способности ученика. Организовано се испуњава део њиховог слободног времена стваралаштвом, игром и забавом. У слободне активности се укључују ученици од 1-8. разреда с тим што се стални облици активности организују за ученике 4-8. разреда.. Ученику се не може ускратити учешће у слободним активностима због слабог успеха у учењу. Тим за самовредновање рада школе редовно прати реалитацију активности у овој области и даје предлоге за њено унапређење. Потребно је да школа понуди разноврсност у оквиру осталих облика образовно-васпитног рада, како би деца слободно време користила смислено и у

школи. Слободне активности се прате и анализирају у циљу предузимања мера за њихово унапређивање. Оне обухватају четири области:

1. научно-истраживачке
2. културно-уметничке
3. техничке
4. спортско-рекреативне.

14. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљевима образовања и васпитања предвиђено је да школа обезбеђује за све ученике, између осталог, оспособљавање за доношење одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.

Професионална оријентација подразумева укључивање и међусобно повезивање свих актера који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при његовом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други.

Циљ професионалне оријентације у основној школи је развијање спремности ученика да стичу знања о себи и о свету рада, да што објективније процењују своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве одређеног занимања и могућности запошљавања и да на основу тога доносе одлуке о избору занимања, као и да што успешније планирају правце свог професионалног развоја.

Основни циљ професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика/ца до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада. Професионална оријентација ће се организовати кроз упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја. Упознавање са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање потребних информација. Формирање правилних ставова према раду. Оспособљавање за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних одлука у вези са избором занимања. Сарадња са родитељима ученика и подршка у пружању помоћи деци у професионалном развоју. Успостављање сарадње са средњим школама, установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика. Остваривање Програма професионалне оријентације у основној школи обавља се кроз следеће облике рада: а) све облике наставних активности (редовна, допунска, додатна настава, слободне активности....);

б) посебне облике рада: - испитивање интересовања ученика омог разреда; - професионално информисање (предавања, видео презентације, изложбе, маркетиншки материјал, радионице....) - сарадња са гимназијама, средњим стручним школама, установама и институцијама у локалној заједници.

15. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ овог образовно-васпитног подручја је изграђивање личности оспособљене да брине за сопствено здравље, здравље своје породице, ближе околине и шире друштвене заједнице. Потребно је да млади развију и љубав и смисао за вредновање животне средине да би активно учествовали у њеном очувању и унапређењу, као и да би прихватили процес хуманизације укупних друштвених односа. Здравствени рад реализоваће се у школи, породици, здравственим установама и заједници. Основна школа је на основу Закона о основама система образовања и васпитања и Закона о основном образовању и васпитању дефинисана као друштвена институција која представља основ васпитања и образовања.

Основни циљеви здравственог васпитања основне школе су: -стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота; -унапређење хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље; Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице, заједнице у развоју, заштити и унапређењу здравља ученика; Здравствена заштита се организује у Дому здравља и у сарадњи са педијатријском службом ученици имају редовне вакцинације и прегледе.

Стручни органи школе редовно врше анализу здравственог стања ученика после редовних систематских прегледа. Програм ће се реализовати и са Патронажном службом Дома здравља и Заводом за заштиту здравља, који ће одржавати различите радионице са ученицима на ову тему. У Дому здравља ради зубна амбуланта која врши здравствено просвећивање, превенцију и пружање стоматолошких услуга ученицима.

Основни сегменти садржаја на свим нивоима, биће:

1. Превенција болести зависности
2. Здрава исхрана
3. Брига о телу
4. Физичка активност и здравље
5. Безбедно понашање
6. Односи са другима
7. Хумани односи међу половима
8. Здравље и животна средина

16. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Поред образовних задатака као примарних, школе има задатак да подстиче и унапређује социјални статус ученика. У том циљу прати се породични и социјални статус ученика школе, промене које се током времена дешавају на том плану и спроводе се планиране мере. У домену својих могућности школа настоји да побољша положај ученика угрожених социо-економском или породичном ситуацијом обезбеђивањем помоћи или упућивањем на надлежне установе. Циљ програма социјалне заштите у школи је унапређивање социјалног и породичног статуса ученика како би се створили оптимални услови за раст, развој и напредовање ученика. Такође, потребно је код ученика развијати свест о солидарности, спремност да помогну другима, прихватању различитости.

Програм социјалне заштите реализује се кроз активности тимова као што су Тим за инклузивно образовање, Комисија за социјално и здравствено старање и бригу о деци, Хуманитарне активности и подмладак Црвеног крста.

Акциони планови Комисије за здравствено и социјално старање и бригу о деци и Тима за хуманитарне активности и сарадњу са Црвеним крстом су саставни део Годишњег плана рада школе.

17. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Активности на заштити животне средине одвијаће се на нивоу одељења, разреда и школе. Еколошки програм школе полази од садржаја специфичних за узраст ученика. Циљ је да се код ученика развије правилан однос према животној средини, људима и смисао за лепо. Такође је битно и да ученици кроз стицање знања о разним природним појавама схвате како се може угрозити животна средина, да развију свест о складном односу човека и природе, као и да изграде навике и културу понашања која ће допринети да они сами постану активни учесници у очувању животне средине. Садржај овог програма ће се реализовати кроз наставне предмете: свет око нас, природа и друштво, чувари природе и биологија, кроз часове одељењских заједница, као и кроз следеће активности:

1. Уређење простора - акција чишћења дворишта - брига о цвећу и украсном биљу, као и сађење истог - уређење учионица и дворишта - изложбе ученичких радова у холу школе
2. Едукација ученика - посете природњачким изложбама - еколошке акције - израда фотографија природе - сортирање и поновна употреба отпада - стручна предавања - квизови
3. Праћење утицаја човека на животну средину - теренске активности - анализа утицаја загађеног ваздуха на жива бића - анализа утицаја хране на здравље.
4. Обележиће се и још неки значајни датуми: 16. октобар- Светски дан здраве исхране 3. новембар- Светски дан чистог ваздуха 1. децембар- Светски дан борбе против сиде 21. март- Светски дан заштите шума 22. април- Дан планете Земље 31. мај- Светски дан борбе против дуванског дима.

Акциони план Тима за заштиту животне средине је саставни део Годишњег плана рада школе.

18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

За успешније остваривање образовно-васпитног деловања школе користиће се сарадња са многим организацијама и институцијама у месту, општини и шире. Продубљиваће се и проширивати сарадња са :

- основним и средњим школама на територији општине Бачки Петровац,
- предшколском установом „ Вчиелка " у Гложану и Бачком Петровцу
- суседним основним школама у Бегечу и Челареву,
- словачким школама на територији Војводине,

- основним школама у Словачкој Републици,
  - Месном заједницом у Гложану,
  - фондацијом „ Јармила ”
  - Домом здравља у Гложану и Бачком Петровцу,
  - Домом културе у Гложану,
  - КУД из Гложана
  - спортским клубовима и удружењима из Гложана,
  - комуналним предузећем „ Глоаквалис ” из Гложана,
  - радним организацијама и предузећима у Гложану,
  - словачком евангеличком а.в. црквом у Гложану,
  - Центром за социјални рад општине Бачки Петровац,
  - МУП у општини Бачки Петровац,
  - месним и општинским Црвеним крстом,
  - Домом културе у Бачком Петровцу,
  - библиотеком „ Штефан Хомола ” у Бачком Петровцу,
  - Матицом словачком у Србији,
  - локалном радио и ТВ станицом Бачки Петровац,
  - радио и ТВ Војводине, редакцијом на словачком језику,
  - Националним саветом словачке националне мањине,
  - Дечијим савезом Србије,
  - Пријатељима деце Србије,
  - Скупштином општине Бачки Петровац,
  - Покрајинским секретаријатом за образовање,
  - Покрајинским секретаријатом за омладину и спорт,
  - Министарством просвете Србије,
- као и осталим организацијама и институцијама чији је рад релевантан за рад школе.

19. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Сарадња са породицом ученика одвија се кроз следеће облике:

- личним контактом наставника, одељењских старешина директора, помоћника директора, стручних сарадника и осталих радника школе;
- учешћем представника родитеља у раду школског одбора;
- путем обавезних родитељских састанака;
- кроз скупове родитеља (трибине, саветовања и сл.);
- кроз учешће родитеља у раду Савета родитеља;
- путем средстава јавног информисања;
- кроз друге облике заједничких активности.

Кроз наведене облике сарадње радиће се, поред осталог, на образовању родитеља за остваривање васпитне улоге породице (здравствено, психолошко и педагошко образовање).

Сарадња са родитељима ће се одвијати кроз :

1. Међусобно информисање родитеља и наставника :
  - о здрављу и психофизичком и социјалном развоју детета,
  - о резултатима учења и понашања ученика у наставним и ваннаставним активностима,
  - о условима живота у породици, школи и друштвеној средини,
  - едукације родитеља ради успешнијег остваривања васпитне улоге школе и то из области педагошког, психолошког и здравственог образовања (одређене теме из наведених области ће обрадити одељењске старешине у сарадњи са стручним сарадником и одговарајућим стручњацима у оквиру родитељских састанака, трибина и сл.)
2. Учешће родитеља у обезбеђивању рада школе :
  - ангажовање родитеља у органима школе - савету родитеља и школском одбору, ради обезбеђивања бољих услова за рад у школи
  - учешће родитеља у реализацији појединих активности из годишњег програма рада школе : слободних активности, смотри и такмичења, излета, екскурзија, друштвено-корисног рада (уређења школе и њене околине), професионалне оријентације ученика и сл.

20. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ излета и екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика,
- повезивање и примењивање знања и умења,
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва,
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
- проучавање објеката и феномена у природи,
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,
- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- развој и практиковање здравих стилова живота,
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња,
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- оснаживање ученика у професионалном развоју,
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање,
- развијање способности оријентације у простору.

Многа знања, умења и ставове ученици најцелисходније стичу и развијају кроз активности које се одвијају ван учионице. Екскурзије су зато важан облик рада са ученицима који пружа велике могућности за остваривање бројних задатака образовања и васпитања. Наведене задатке екскурзије, који су бројни и разноврсни, треба посматрати кроз чињеницу да се екскурзије реализују током целокупног основног образовања и васпитања и да постоји кумулативни ефекат тог облика рада, који најчешће није могуће одмах у целости сагледати. Пуни смисао и оправданост постојања екскурзије је управо у њеној трансферној вредности на даљи развој ученикове личности.

У избору програмских садржаја и маршрута екскурзија, као и њиховог трајања, потребно је узети у обзир захтеве наставних програма свих предмета које ученици изучавају у тој школској години, циљеве и задатке екскурзије, узраст ученика и њихове психофизичке способности.

У стручној припреми учествују сви наставници водећи рачуна да се кроз екскурзију што више повежу образовно-васпитни захтеви различитих наставних предмета. У стручним и педагошко-методичким припремама, имајући у виду циљ и задатке сваке екскурзије, наставници треба пажљиво да се упознају са маршрутом и могућностима које она пружа, како за стицање нових, тако и за продубљивање и систематизацију већ усвојених знања.

Наставничко веће може да одреди једног наставника за стручног вођу пута, који ће на себе преузети обавезу стручне припреме екскурзије. Он ће, консултујући предметне наставнике и доступну литературу (приручнике, монографије места, проспекте, туристичке водиче, путописе...), сачинити оперативни план рада за сваки дан на екскурзији, са прецизно одређеним објектима и местима који ће бити посећени и активностима које треба реализовати. Оперативни план екскурзије биће саопштен ученицима, а предметни наставници могу да формирају ученичке групе које ће добити задужење да, на основу препоручене литературе, саставе кратке реферате који ће бити прочитани приликом посете одређеним објектима или током путовања кроз поједине крајеве.

Помоћ у припреми екскурзије могу пружити и родитељи који поседују знања и искуства релевантна за њену организацију и реализацију.

На екскурзији треба водити рачуна о физичком и психичком капацитету ученика одређеног узраста, посебно о правилној расподели активности и периода одмарања. Због обиља утисака и специфичних околности у којима се одвија екскурзија тешко је дужи временски период одржавати пажњу ученика. Треба избегавати опширна предавања, објашњења са великим бројем података и активности које су дуготрајне и замарајуће. Део времена може се посветити организовању такмичења у разним дисциплинама: фудбалу, кошарци, одбојци, трчању, скакању, певању, рецитовању, квизовима и сл.

Пре разгледања неког објекта било би корисно одржати кратак састанак са тамошњим стручњацима (кустосима, водичима, инжењерима...), упознати их с циљем посете и замолити их да њихово излагање буде прилагођено ученицима. Ако излагање стручног водича превазилази могућности ученика да га разумеју, наставник треба да интервенише и пружи појашњења која одговарају предзнању ученика, њиховом узрасту и интересовањима. Подразумева се да сва излагања на екскурзији којима се објашњавају различите појаве у природи и друштву морају бити на потребном научно-стручном нивоу.

Посете привредним предузећима треба искористити за потпуније информисање ученика о појединим занимањима како би се по завршетку основног образовања и васпитања лакше определили за одређени позив.

Реализација постављеног циља екскурзије у великој мери зависи од способности наставника да са ученицима успешно ради и ван учионице. Његова улога је сада сложенија и захтевнија, јер осим што организује и реализује предвиђене активности, брине и о безбедности ученика који су током екскурзије одвојени од својих породица. У свом раду наставник треба да уважава узрасне карактеристике ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима, да подстиче сарадњу и тимски рад, самосталност и личну одговорност.

По повратку са екскурзије, стечена знања и искуства треба што више интегрисати у наставни процес. Пожељно је са ученицима разменити утиске, извршити систематизацију и обраду података добијених током екскурзије, а од прикупљеног материјала (цртежи и фотографије музејских експоната, биљног и животињског света, културно-историјских споменика, установа културе, природних лепота...) приредити изложбу, као пригодан начин да се реализована екскурзија представи на нивоу школе.

Први циклус основног образовања и васпитања

У складу с наставним програмом, на екскурзијама се могу реализовати следећи програмски садржаји:

Уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Србије.

Посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња у околини и Србији).

Посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе...).

Упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи - научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника...).

Развијање способности оријентације у простору и времену.

Обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране).

Обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине...).

Обилазак културно-историјских, географских и природних вредности насељених места и њихове околине (села кикиндске општине, Зрењанин, Чока, Сента, Мали Иђош, Бездан, Колут, Сомбор, Суботица, Палић, Келебија, Нови Сад, Сремски Карловци, Стражилово, Београд).

Други циклус основног образовања и васпитања

У складу с наставним програмом, на екскурзијама се могу реализовати следећи програмски садржаји:

Посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Србији...).

Обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум - војни логор, Гамзиград - царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви Ступови, Жича, Милешева, Сопоћани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски Карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка

тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Тэле-кула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевшница, Текериш, Струганик, Шумарице...).

Обилазак Београда, престонице Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј Српске православне цркве, Музеј Првог српског устанка - Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, храм Светог Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничка башта "Јевремовац", зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности...).

Обилазак установа културе у Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у Крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен- куће...).

Обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у областима прехранбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике...).

Обилазак културно-историјских, географских и природних вредности насељених места и њихове околине (Вршац, Сремска Митровица, природни резерват Засавица, Винча, Сурчин, Ваљево, Петница, Тршић, Бајина Башта, Аранђеловац, Топола, Јагодина, Велика Плана, Кладово, Лепенски Вир, Голубац, Доњи Милановац, Бор, Мајданпек, Пожаревац).

Обилазак и упознавање са географским и културно-историјским вредностима Војводине, Источне Србије и Западне Србије.

Школа у природи

У делатности школе у природи обједињују се образовне, васпитне и здравствене функције карактеристичне за целодневни образовно-васпитни рад који обухвата часове наставе, ваннаставних активности, време за исхрану и одмор, време за учење и време за игру и забаву. У делатности школе у природи, кроз заједнички живот и рад ученика, по искуству наставника, постижу се значајни резултати у:

- јачању здравља и физичке кондиције деце;
- стварању здравих другарских односа;
- формирању хигијенских навика;
- подстицању иницијативе, самосталности и одговорности ученика.

Школа у природи реализују се на некој од планина Србије.

Школа сваке године организује и реализује (уколико постоји интересовање ученика и родитеља) школу у природи за ученике од 1 – 4. разред.

21. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је неопходан и саставни део образовно-васпитног процеса који доприноси његовом развоју, унапређивању учења, стручног усавршавања и јавне, културне делатности школе.

Библиотечком грађом и информацијама библиотека у школи допуњује сва образовно-васпитна подручја различитим изворима сазнања. Применом одређених метода и облика рада укључује се у наставни процес, помаже у учењу, у стварању трајних навика и способности за коришћење различитих извора информација и систематски врши оспособљавање ученика за самосталан рад.

У раду школске библиотеке издвајају се функције :

- образовно-васпитна - библиотечко-информациона
- културна и јавна делатност
- сарадња са наставницима, педагогом, директором и родитељима
- стручно усавршавање.

Образовно-васпитна делатност подразумева следеће програмске садржаје: -планирање активности у раду са ученицима; -уознавање ученика са радом библиотеке; -уознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедија...; -пружање помоћи ученицама при избору литературе и некњижне грађе; -подстицање интересовања за читање књига и коришћење библиотечке грађе; - вођење библиотечке секције; -подстицање код ученика развоја способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационокомуникационих технологија -помоћ ученицима у оспособљавању за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу; -подстицање развоја мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота (препоручивање текстова за читање и разговор о прочитаним текстовима); -обележавање важних дана, догађаја, годишњица (Месец књига, Месец школских библиотека, Дан хране...); -развијање навика за чување, заштиту и руковање књижном и некњижном грађом; -предавања за ученике (Здрава исхрана, Дечја права...). Библиотечко-информациона делатност подразумева следеће програмске садржаје: -израда годишњег плана и програма рада библиотекара -уређење простора библиотеке - систематско информисање ученика и запослених о новим књигама, листовима, часописима; -припремање паноа и тематских изложби о појединим издањима, ауторима, акцијама, јубилејима, важним данима и догађајима и слично; -израда статистике коришћења фонда (месечна и годишња); -упис ђака првака у библиотеку; -сређивање и естетско уређење библиотеке; -сређивање књига и ознака на полицама; -остваривање стручних послова (инвентарисање, сигнирање...); -израда извештаја о раду школске библиотеке и библиотекара, анализа и (само)вредновање рада. Културне активности подразумевају следеће програмске садржаје: -планирање културних садржаја за школску годину -сарадња са општинском библиотеком – планирање заједничких акција и пројеката (обележавање Дана писмености, Месеца књиге..) -израда текстова за интернет презентацију школе -представљање наше школе ученицима других школа; -сарадња са школама у општини и општинском библиотеком у вези са организовањем књижевних сусрета; -сарадња са школским библиотекарима других школа и општинском библиотеком у обележавању важних дана, годишњица, догађаја, -припремање и организовање прославе Светог Саве и Дана школе; -организовање књижевних сусрета Сарадња са наставницима, психологом, директором и родитељима подразумева следеће програмске садржаје: -набавка и коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике; -информисање стручних већа, стручних сарадника и директора о набавци стручне и педагошко-психолошке литературе; -сарадња у вези са посетом Сајму књига, информисање о набавци књига на Сајму; -сарадња на развоју информационе и информатичке писмености, развијањем „истраживачког духа“ код ученика и упућивањем да буду критични и креативни корисници информација – заједнички рад са наставницима и педагогом на планирању - подстицање наставника и ученика на коришћење стручне литературе за израду пројеката/дечијих радова/домаћих задатака; -сарадња са наставницима у планирању часова тематске наставе; -остваривање различитих видова стручног усавршавања за наставнике; -радионице, предавања и трибине за ученике и наставнике у вези са развијањем социјалних вештина и емоционалном интелигенцијом; -рад у школским тимовима; -присуство седницама стручних већа у школи; -присуство седницама наставничког већа; -сарадња са родитељима. Стручно усавршавање подразумева следеће програмске садржаје: -праћење педагошке литературе, периодике,

стручних рецензија и приказа; -праћење стручне литературе и периодике из области библиотекарства; -учествовање у семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекарске (као реализатор и полазник); -сарадња са Министарством просвете и науке; - сарадња са матичним библиотекама у Србији ради организовања трибина за школске библиотекарске и побољшања сарадње школских и јавних библиотека.

План рада библиотекарске је саставни део Годишњег плана рада школе.

22. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Развојни план рада школе садржи:

1. мере унапређења образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту,
2. мере за унапређење доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка,
3. мере превенције насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима,
4. мере превенције осипања ученика,
5. друге мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета,
6. план припреме за завршни испит,
7. план укључивања школе у националне и међународне развојне пројекте,
8. план стручног усвршавања наставника, стручних сарадника и директора,
9. мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања ученика,
10. план напредовања и стицања звања наставника и стручних сарадника,
11. план укључивања родитеља, односно старатеља у рад школе,
12. план сарадње и умрежавања са другим школама и установама,
13. друга питања од значаја за развој школе.

На основу Развојног плана израђује се Акциони план за сваку школску годину који садржи циљеве, задатке, активности, време реализације, критеријуме успеха и носиоце посла. Акциони план Стручног актива за развојно планирање је саставни део Годишњег плана рада школе за дату школску годину. Реализација развојног плана има функцију унапређења квалитета рада школе. Стручни актив за развојно планирање у оквиру свог рада ради и вредновање или евалуацију остварених активности.

23. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА РАДА И УСЛОВА У КОЈИМА СЕ ИЗВОДИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Образовно-васпитни рад у школи се остварује у складу са постојећим условима рада и расположивим материјалним ресурсима.

Постојећи ресурси се обогаћују и проширују у складу са расположивим средствима и рационално се користе у наставне сврхе.

Школа учествује на бројним конкурсима са својим пројектима са циљем подизања материјаног нивоа наставе.

24. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ЦИЉЕВА И ИСХОДА, КАО И САДРЖАЈА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

У складу са могућностима ученика прилагођавају се циљеви и исходи, као садржаји образовно-васпитног рада.

Мере индивидуализације остварују се путем:

1) разумног прилагођавања простора и услова у којима се одвија активност у предшколској установи, односно настава у школи (отклањање физичких баријера, осмишљавање додатних и посебних облика активности, израде посебног распореда активности итд.);

2) прилагођавања метода рада, наставних средстава и дидактичког материјала, начина давања инструкције и задавања задатака, праћења напредовања, начина усвајања садржаја, провере знања, организације ситуација учења, постављања правила понашања и комуникације и др.

3) измена садржаја активности у васпитној групи, односно садржаја учења и исхода образовања и васпитања.

Мере индивидуализације спроводе се током процеса образовања и васпитања, као саставни део образовно-васпитног рада васпитача, односно наставника, о чему се води педагошка документација.

25. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕНИКЕ ШКОЛЕ

За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом у школи се остварује додатна подршка у складу са индивидуалним образовним планом.

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета и ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика.

ИОП се израђује према образовно-васпитним потребама детета и ученика и може да буде заснован на:

- 1) прилагођавању начина рада, као и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад (ИОП1);
- 2) прилагођавању и измени садржаја образовно-васпитног рада, исхода и стандарда постигнућа (ИОП2);
- 3) обогаћивању и проширивању садржаја образовно-васпитног рада за дете и ученика са

изузетним способностима (ИОПЗ).

Доношењу ИОП-а 2, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, као и прибављање мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

Изузетно, за ученика који образовање стиче остваривањем ИОП-а 2, осим наставног програма, може да се измени и наставни план, на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету и ученику (у даљем тексту: Тим).

Тим у школи чини наставник разредне наставе, односно наставник предметне наставе, одељењски старешина, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама ученика и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ ученику, на предлог родитеља, односно старатеља.

Родитељ, односно старатељ даје сагласност на спровођење ИОП-а, у складу са законом.

У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

Спровођење ИОП-а прати Министарство, у складу са овим законом.

Ближе упутство за остваривање ИОП-а, његову примену и вредновање доноси министар.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

26. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Те активности су следеће:

- *Периодични прегледи и испитивање опреме за рад*

Средства и опрема за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације одржавају се редовно и правилно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених. Периодичне прегледе и провере исправности врше лица са одговарајућим лиценцама.

- *Испитивање услова радне средине*

У радним и помоћним просторијама у којима се при раду евентуално користе штетне или опасне матерје, ради спречавања повређивања, као и утврђивања да ли радна средина одговара условима за продуктиван рад и здравље врши се испитивање: - микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) - хемијске штетности (гасови, паре, дим, прашина) - физичке штетности (бука, вибрација и штетна зрачења) - осветљеност - материје чија су својства опасна по живот и здравље запослених

- *Израда акта о процени ризика*

Процена ризика се заснива на систематском евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада, сировина и материјала у радном процесу, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената који могу да изазову ризик од повреда на раду, оштећење здравља или обољење. Процена ризика између осталог обухвата: - опис технолошког и радног процеса; опис средстава за рад ; опис средстава и опреме за личну

заштиту; снимање организације рада ; препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини ; процена ризика у односу на опасности и штетности ; утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика.

- *Оспособљавање запослених и ученика*

Послодавац је дужан да изврши теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад при заснивању радног односа, премештању на друге послове, приликом увођења нове технологије, односно нових средстава за рад, као и код промене процеса рада. Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту. Одељењски старешина и наставници који с ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје обавезни су да ученике упознају са опасностима с којима се могу суочити за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује Школа, као и с начином понашања којим се те опасности избегавају или отклањају.

- *Сарадња са државним органима и органима општине Бачки Петровац*

Ради спровођења мера безбедности и здравља, Школа сарађује са државним органима и органима локалне самоуправе, као и другим субјектима с којима је таква сарадња потребна, а посебно са:

1. Министарством просвете, науке и технолошког развоја
2. Министарством унутрашњих послова
3. Органима општине Бачки Петровац
4. Центром за социјални рад Бачки Петровац и другим градовима и општинама из којих ученици долазе

27. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење остваривања Школског програма вршиће се плански, систематски и континуирано а одвијаће се кроз:

- састанке Стучних актива за развој школског програма
- седнице Наставничког већа
- праћење постигнућа ученика
- размену са другим школама
- примену тестова, упитника...
- праћење реализације планова и програма
- сарадњу са родитељима
- сарадњу са локалном заједницом
- сарадњу са стручним службама
- сваки члан школског тима вршиће и самоевалуацију свог рада
- евалуацију реализације Акционог плана
- евалуацију реализације Школског развојног плана.

